

Vándorgyűléseink

Az erdészeti vándorgyűléseket hazánk területén a magyar erdészegylet – Ungarischer Forstverein, 1851–1865 – külföldi példák alapján honosította meg. Adódott volna ez önként is abban a pillanatban, amikor az ország területén működő szakemberek – függetlenül attól, hogy gondolataikat milyen nyelven cserélték ki – egyesületbe tömörültek. Az idegen példára utal az a kiforrottság, amellyel az egylet közgyűléseit és az ezekhez kapcsolódó tanulmányutakat előkészítette és szervezte, valamint az a céltudatosság, amely a végrehajtás rögzítésében, közzétételében nyilvánult meg. A vándorgyűlések így jól szolgálták az egyesületi célokat.

Az általános gazdaságfejlődés az erdőgazdaságot ebben az időben számos megoldandó kérdés elé állította, amelyeknek csak úgy tudott eleget tenni, ha mozgósítja cselekvőképeseit, majd elgondolásaik kiérlelésére és megvalósítására megfelelő fórumot szervez. Erre szolgált az évente megrendezett közgyűlések, amelyek egybegyűjtötték az ország területén szétszórtnak működő szakmai elitet. A rendkívüli szétszórtság indokolta a vándorlást, és egyben lehetővé tette a gondolatok, eredmények természetben való megismerését, elterjesztését. Ez utóbbit szolgálták a tanulmányutak. A kettő együtt alkotta a vándorgyűlést.

A közgyűlés előkészítésének legfontosabb része az első időszakban a megvitatandó kérdések – témák – összeállítása, szabatos megfogalmazása volt. Ezeket sorszámozták és a meghívóban adták közre. Számuk gyakran meghaladta a tízet. A vitát az általános elnöki szózat után pontonként folytatták le, rögzítették a hozzászólásokat és végül a határozatot. Hasonló módon vezették a tanulmányutakat. Az egyes helyszíneket a résztvevők részletesen elemezték, az észrevételeket névvel hitelesítették, majd ezek alapján végül ajánlásokat tettek, és mindezeket a lapban közzétették. Ezt az eljárást a résztvevők mérsékelt – általában 50 körüli – létszáma és a magas szakmai színvonal tette lehetővé. Így járta körül első egyesületünk az országot Lomnicától Oravicáig és Rozáliától Aradig.

Az egyesületi célok közvetlen és azonnali szolgálatán túl a tanulmányúti beszámolók rendkívül értékes erdőtörténeti adatokat is tartalmaznak. A tanulmányutak általában meghívásos-vendéglátásos alapon, sok helyütt jelentős társadalmi eseményként zajlottak, jelezve azt az élénk érdeklődést, amellyel a nagyközönség fordult az erdőgazdálkodás ügye felé.

A szabadságharcot követő önkényuralom szorításának lazulásával érlelődött a magyar nyelvű erdészeti irodalom kiszélesítésé-

re és hasonló jellegű egyesület megerősítésére irányuló törekvés. Rövidesen meg is indult az először *Erdőszereti*, majd *Erdészeti Lapok*, és ezekben kísérhetjük nyomon a nem sokkal később megalakuló Országos Erdészeti Egyesület által rendezett vándorgyűlések lefolyását.

Az erdészegylettől kapott lendület az új viszonyok között gyorsan fokozódott. Megtehetette, mert a „vaspálya” hálózati kiépülésével egyre több erdésznek nyílt lehetőség részt venni a vándorgyűléseken.

Az 1882. évi máramarosi közgyűlésről – amelyen már 150-en vettek részt – Fekete Lajos erdőakadémiai tanár a hivatalos jegyzőkönyvön kívül külön cikkben emlékezett meg mint különösen jól sikerültről. A kirándulásokkal tarkított ötnapos közgyűlésen fellelkesülve feltette a kérdést, hogy: „szemben azon nagy erőfeszítéssel, mely az utunkban mindenütt előkészített fényes fogadtatás komoly háttérét képezi, [...] vajjon arányban van-e azon előnyökkel, melyek az Orsz. Erd. Egyesület vándorló közgyűléseiből erednek?” Mindjárt megadta a választ is: „Jól megfontolva a dolgot, erre határozott igennel kell felelnünk.” A nagyobb létszám mellett a részvétel már jelentősebb egyéni költséggel is járt, ezért az

1867-es közgyűlés amaz óhajának adott kifejezést, miszerint „az erdőbirtokosok erdőtiszteiket uradalmaik költségén az egyesület közgyűléseire küldjék és [...] az állam szolgálatában lévő erdész uraknak is érdekében lenne az erdészeti közügyek iránt több buzgósággal viselkedni”. Fekete Lajos pedig másutt így buzdította: „Ha tehát tisztelt Tagtárs, kinél a nervus rerum nem szokott fölösleges mennyiségben rendelkezésre állni, éveken át is félre kell rakni filléridet, hogy a közgyűlésen részt vehess, mégse mulaszd el azt, mert soha érdekesebb portékát jutányosabb áron nem vásároltál...”

Az egyesületnek az első világháborút megelőző utolsó tanulmányútja, egyben a Monarchia utolsó erdészeti megmozdulása 1913-ban, az osztrák egyesülettel közösen rendezett ausztriai és csehországi tanulmányút volt 300–400 éves fenyő-, tölgy- és bükk-állományokban.

„Békebeli időkre emlékeztető buzgalommal gyülekeztünk egyszer ismét vidéki közgyűlésünk színhelyére, Sopronban. Jól esett a pillanatnyi önámítás, amellyel mintegy feledve éreztük a közelmúlt eseményeit...” Így emlékezik meg a krónikás a trianoni megrázkódtatás utáni első egyesületi vándorgyűlésről. Sopronban, 1926. július 7–8-án tartották ezt, első napon közgyűléssel, másnap herceg Esterházy Pál ömértósága vendéglátásában, Eszterházán, a hansági égererdő tanulmányozásával. Úgy érezték, hogy ezzel újra megkezdték a vidéki közgyűlések sorozatát.

Így is történt, de csak hézagosan kerülhetett sor arra, hogy az egyesület vándorgyűlésen gyűjthesse egybe tagságát. A Vasvármegyei Gazdasági Egyesület 50 éves fennállásának ünnepelésére hívta meg Szombathely város az egyesületet az 1928. szeptember 4–5-én tartandó vándorgyűlésre. Az első napon közgyűlés, a jubileumi kiállítás megtekintése és látogatása

dr. Sághy István nagybirtokos kámoni parkjában, másnap Kőszeg város vendéglátásában a csonka országban immár ritkaságszámba menő „alpesi” erdőgazdálkodás tanulmányozása volt a napirend.

A rá következő évben, 1929. október 15–17-én Parádfürdő volt az évi rendes közgyűlés színhelye, amelyhez csatlakozva Roth Gyula főiskolai tanár, a kísérleti állomás vezetője bemutat a résztvevőknek bükkös felújítási kísérleti területeit.

Az 1934. június 23–25-i vándorgyűlés Kecskemét nagy eseménye volt. Az első napon közgyűlés a városháza dísztermében, utána a Csalános homokkísérleti telep megtekintése, közköltés 5 pengő; másnap a bugaci erdőgazdálkodás, közköltés 7 pengő; harmadnap a *Hírös Hét* kecskeméti rendezvényein való kötetlen részvétel.

Első ízben rendezte a vándorgyűlést az Idegenforgalmi Hivatal 1935. június 28–30. között Pécssett. Az első napi közgyűlés még időt engedett egy kis városnézésre. Másnap a város erdőgazdasága, harmadnap Siklós nagyközség jellegzetes Dráva menti erdőségeinek tanulmányozása volt műsoron.

A megmaradt kincstári erdőgazdálkodásra volt kíváncsi az 1936. augusztus 1–3-i miskolci vándorgyűlés közönsége. Az első napon tartott közgyűlést tapolcai fürdőzés követte, majd másnap Diósgyőr-Majláthon a LÁÉV- és fűrésztelep, majd Lillafüred megtekintése, harmadnap pedig Répáshután a természetes felújítás meg szemléltetése került sorra.

Esztergom város meghívására – a Szent István-év alkalmából – rendezték 1938. július 6–9. között a korszakzáró közgyűlést. A szakmai tanulmányút a primási erdőgazdálkodással, a székeskáptalan erdeivel, valamint a visegrádi M. Kir. Erdőhivatal munkáival foglalkozott.

Az 1935. évi erdőtörvény tető alá hozása és végrehajtása, a csonka ország faellátásának gondja, majd a visszacsatolt ország-részek erdőgazdálkodásának megszervezése közepette – de külö-

nösen a háborús események – nem tették lehetővé az egyesületnek több vándorgyűlés összehívását a második világhétség előtt.

„Az ország politikai, gazdasági, társadalmi életében bekövetkezett döntő változások az egyesület céljaiban, tagsága összetételében, munkamódszerében is kifejezésre jutottak. A volt erdőbirtokosok megszűntek egyesületünk tagjai lenni, megszűnt a vezető szerepük az egyesület irányításában, szélesre tártuk kapunkat az erdészek előtt, akik ma már tagságunk többségét alkotják” – így mutatta be az elnöki megnyitó a felszabadulás utáni helyzetet a háborút követő első vándorgyűlésen Parádon, 1957 novemberében.

Ez a nagy változás hamarosan megmutatkozott a vándorgyűlések képén is. Az akkor országosan becsült 3400 fős erdészletszám beáramlott a nyitott kapun, és az egyesületi lap példányszáma (vele együtt a taglétszám) az '50-es évek eleji 1000-ról a '60-as évek elejére meghatszorozódott.

Ennek függvényében növelni kellett a vándorgyűlések résztvevőinek számát is. A szervezési lehetőségeket figyelembe véve ezt az elnökség esetenként változó, nagyjából 300 főben szabta meg, de volt 600 fős vándorgyűlés is.

A nagy tömegben elveszett a korábbi bensőséges hangulat. Mind a megnyilatkozásokban, mind az itt-ott tett észrevételek megítélésében figyelembe kellett venni a többség szempontjait. Olyan jellegű összefoglalásokat, mint azelőtt, fogalmazni alig lehetett, mert a tömeg apró csoportokra bomlott, főleg szervezeti egységek – vállalatok, erdészetek, üzemek stb. szerint. Az ezekben tett megállapítások, észrevételek nem kerültek nyilvánosságra, a beszámolóik így soványabbak lettek.

A felduzzadt létszámban a tanulmányutak vezetése nehézkesé vált. A ráfordított munkát az eredmény már nem nagyon látzott megérni. A '70-es években a tapasztalatszerzést csaknem egy évtizeden át a minisztérium által szervezett fagazdasági műszaki bemutatók tették ki, néhányszor az országos fakitermelési versenyekhez kapcsolódva.

Másfél évszázad vándorgyűlései – csaknem egész szakmai történelmünk. Az elmúlt évszázadban kialakították a szakmai elitet, lehetővé tették, hogy a főleg német nyelvterületen lefektetett szakismeretek magyar nyelven, szélesebb körben is hassanak. Két világháború kellett a szakközönség demokratizálásához. Századunk igyekezett növelni a középréteg szakmai színvonalát.

A rendszerváltást követő újkori történelmünk során már az egykori magyar területeken is megrendezésre kerülhettek vándorgyűlések. Így jutott el az Országos Erdészeti Egyesület tagsága 2009-ben Selmecebányára és 150 éves jubileumunkon Sepsikőröspatak–Kálnok–Tusnádfürdőre is.

Forrás: Országos Erdészeti Egyesület Almanach I., OEE, Bp. 2017.

703

Meghívó

az országos erdészeti egyesület 1898. évi közgyűlésére.

Az országos erdészeti egyesület idei rendes közgyűlését f. évi augusztus hó 25. és 26.-án Sepsi-Szt.-Györgyön és környékén fogja megtartani a következő napirenddel és tárgysorozattal.

Augusztus 24.-én szerdán megérkezés Sepsi-Szt.-Györgyre a délelőtti 10 óra 31 perczkor vagy délután 4 óra 34 perczkor Brassó felől jövő vonatokkal. Elszállás, este 8 órakor ismerkedés a központi szálló kerthelyiségében.

Augusztus 25.-én reggel 9 órakor a közgyűlés megnyitása a városháza dísztermében és a tanácskozások megkezdése a következő tárgysorozat szerint:

1. Jelentés az egyesület működéséről a múlt évi közgyűlés óta.
2. Az igazgató-választmány jelentése az 1896. évi számadások megvizsgálása és az 1899. évi költségvetés megállapítása tárgyában.
3. Elnök és egy választmányi tag választása.
4. Jelentés a Deák Ferencz irodalmi flápitvány kamataiból kiírt pályázatok eredményéről és javaslat az alapítvány 1899. évi kamatainak felhasználására nézve.
5. Emlébeszéd gróf Tisza Lajos egyesületi elnök fölött. (Tartja: Vadas Jenő m. kir. erdőtanácsos, akadémiai tanár.)
6. Háromszék vármegye erdőgazdasági viszonyainak ismertetése. (Előadó: Kócsy János m. kir. erdőmester.)
7. A Háromszék vármegyében levő erdei iparvállalatok berendezésének és üzemének ismertetése. (Előadó: Sümegh Ignác m. kir. főerdész.)
8. Indítványok az 1899. évi közgyűlés tanácskozási tárgyaira nézve.
9. Indítványok az egyesület céljainak előmozdítására általában. (Az ilyen indítványok a gyűlést megelőző napig az egyesület titkári hivatalához írásban bejelentendők.)
Délután 1 órakor közeled a Nagy József-féle kerthelyiségben.
Ebéd után az árvaifu szeretetház, szövő- és szivargyár megtekintése.